maksat müzik olsun...

OT Şarkılarla

Nakaratlı Özel Sayı 20

HAZİRAN 2021
Sayı 20 / Fiyatı: 15 TL

BÖYLEDİR BİZİM SEVDAMIZ

Zülfü Livaneli

İllüstrasyon: Berkay Dağlar

GÜLŞEN İŞERİ

ZÜLFÜ LİVANELİ'yle yeni romanını, müziğini, bestelerini ve hayatı konuştuk.

BU KİTABI YAZMAK BENİ MUTLU ETTİ

İllüstrasyon: M.K. PERKER

Mültecilik uzun ve uzun süren bir hastalık gibidir.

"Kimse bizim hikâyemizi yazmaz" diyor Balıkçı Mustafa, turistleri kayığıyla Ege'nin kıyılarında gezdirirken. Bilmiyor ki artık bir roman kahramanı Livaneli'nin kaleminden çıkmış. Zülfü Livaneli'nin uzun bir aradan sonra okurla buluşturduğu yeni romanı 'Balıkçı ve Oğlu', Mustafa'nın evlat acısıyla değişen ve dönüşen hayatına odaklanıyor. Ege'nin sakin suları kabarıyor, denizden aldıkları ekmeklerine kan bulaşıyor köylünün... Ormanları tıraş ediliyor, denizleri kirleniyor. Mustafa ve Mesude evliliklerinin ortasına düşen acıyla baş etmek zorunda kalıyor. Yoksulluklarına eklenen acı, evliliklerine düşen ateş kadınların dayanışmasıyla sönüyor.

Livaneli denizleri, balıkçıları, göçmenleri ve yitip giden hayatları anlattığı bu başyapıtta, diğer romanlarında olduğu gibi okuru yeni kahramanlarla, Mustafa ve Mesude ile tanıştırıyor; tıpkı Leyla, Prof. Wagner, Roxy, Zehra, Meryem, Ahmet Arslan, Hadım Süleyman gibi...

Livaneli'yle yeni romanını, müziğini, bestelerini ve hayatı konuştuk.

Okurlarınız üç yıl aradan sonra Balıkçı ve Oğlu romanıyla buluştu. İlk olarak bu romanın yolculuğundan başlayalım mı?

Yıllardır kafamda olan bir hikâyeydi; deniz romanı yazmak, balıkçı romanı yazmak... Çocukluğuma kadar gidiyor. Çünkü bir Hemingway hayranı olarak Yaşlı Adam ve Deniz romanını ezberlemiştim. Hatta onun etkisiyle 14-15 yaşlarında evden de kaçmış balıkçılık yapmıştım. Dolayısıyla çok istiyordum böyle bir roman yazmak. Tabii göçlerle birleşen bir yanı var, bu kitaptaki gibi; yıllar evvel de bunun ilk bölümü Cumhuriyet Pazar ekinde yayımlanmıştı, "Yunuslar" adıyla... Elimde başka bir roman da vardı, Abdülhamit'le ilgili Kaplanın Sırtında. Fakat Balıkçı ve Oğlu'nu yazmak, bu romanı çıkartmak bu dönemde beni daha çok çekmeye başladı. Çünkü her yazarın kafasında en az 3-5 roman olur. Öldüğü zaman bile 3-5 projeyle gider yazarlar. Bazen bu hikâyelerden biri öne çıkar, "beni yaz, beni yaz" diye. Bu hikâye de öne çıktı.

Güçlü kadın karakterlerini seviyorum çünkü Türkiye'de kadın meselesi çok önemli bir sorun.

Belki bu pandeminin de etkisiyle oldu. Deniz, balık, ağ, koku, Orhan Veli, Sait Faik... Bu yüzden de bunu yazdım. Yazarken de mutlu etti beni kitap, biraz canımı yaktı ama... Yazmak beni mutlu etti.

Balıkçı ve Oğlu romanı diğer romanlarınızda olduğu gibi insanı odak noktasına alıyor. Mustafa ve Mesude üzerinden Türkiye'nin kanayan pek çok yarasına dokunuyorsunuz...

İnsanı toplumdan soyutlayarak anlatamayız. Anlatırsak da başka bir şey olur. Biz bu toplumda yaşıyoruz, insani özelliklerimiz var... Toplum denizinde balık gibiyiz; denizde fırtına mı var, akıntı mı var, ne olduğunu hissediyoruz. İnsanın illa politikacı olması şart değil, Aristotales ne diyor, "zoon politikon," yani "insan politik bir canlıdır-hayvandır" diyor. Doğru, hepimiz etkileniyoruz. Dolayısıyla göçmenlik meselesine baktığımız zaman, Aylan bebek cesedi kıyıya vurduğunda, Türkiye'de kim üzülmedi, kim ağlamadı ona... Göçmenlik meselesi de çok sorunlu bir durum. Ben de zamanında 70'li yıllarda ülkeden ayrı, politik mülteci kategorisinde kaldım mülteci pasaportuyla. Ne olduğunu çok iyi biliyorum. Eski bir yazımda demiştim ki, "mültecilik uzun ve uzun süren hastalık gibidir." Hakikaten de öyle. Fiziken de hasta olunur, mesela mide ülseri, ben de olmuştum. Tipik bir göçmen hastalığıdır. Düşüne düşüne, ülkenizi özleye özleye bu hastalığa yakalanıyorsunuz. Evet, göçmenlik meselesi var romanda fakat Balıkçı Mustafa ve Mesude'nin hikâyeleri de var. Onların trajedisi de içimi acıttı. Çünkü roman kişilerle canlanıyor. Romanı da kişileriyle takip ediyoruz. O kişilerle de hissediyoruz, neler yaptıklarını, neler düşündüklerini.

Tabii ki bizim ülkemiz, dünyamız şu anda çok acı durumda, çok sancılı durumda... Ama hayat işte, içinde sevinçler de var, şakalar da, acılar da...

Dediğiniz gibi biz insanlara insan hikâyesi anlatıyoruz. İnsanı anlatırken o insanların etkilendiği her şeyi anlatıyoruz. O insanların hayatında aşk var, o insanların hayatında evlat acısı, kaybı var, denizde buldukları mülteciler var, balon balıkları var; denizin belası... Geçim sıkıntıları var, çevre tahribatı var. Birdenbire kaç yüzyıllık köylerinde bir anda ormanlar kesiliyor; madenler, siyanür lafları çıkıyor vs... Türkiye'mizin her yeri gibi yaralı, her bölge yaralı aslında, dağlarımız yaralı; dünyayı gezdiğiniz zaman dağlarını görürsünüz, pırıl pırıl durur. Bizim burada arasından asker tıraşı yapılmamış orman kalmadı, dağ kalmadı. İnanılmaz tahribat var, Moğol ordusu bu kadar tahribat yapamadı Türkiye'de, hiç kimse yapamadı bunu.

Bu dertlerimiz bizim, orada yaşayan insanları etkilediği kadar derdimiz. Ben burada, politik kitap, düşünce kitabı, gazetecilik kitabı yapmıyorum. Benim kahramanlarımı etkileyen olayları veriyorum. Dolayısıyla benim bu kitapta anlattığım olaylar Türkiye'nin sıkıntıları ama insana yansıması olarak sıkıntıları.

Ege'de bir kasabada geçiyor roman ama dünyanın bütün kasabalarını da içine alıyor diyebilir miyiz?

Romanı bir bölgeyi düşünerek yazıyorsunuz ama sonunda eğer işinizi doğru yapabilmişseniz dünyanın her yerinde anlaşılıyor. Mutluluk romanım Çin'de çıktığı zaman, ki Çin'de bestseller oldu, telif hakkı ödemiyorlar ama... Gazeteler röportaj vs. yaptılar. Orada bana şöyle bir şey dediler; "Hikâye Çin'e benziyor." Ben de düşünüyorum, Güneydoğu'da başlayan, feodal bir yapı, töre cinayeti vs. var. Nasıl benzettiler? Hatta sordum "Neresi benziyor?" diye. "Modernite ile gelenek arasında bölünmüş, parçalanmış, acı çeken bir ülke; aynen biz Çin'de de böyledir" dediler. Ayrıca orada da töre cinayeti varmış. Dolayısıyla sizin anlattığınız olay, bir tek coğrafya ama bütün dünya coğrafyası yerine geçiyor.

Edebiyatın da başarısı bu sanıyorum, iyi edebiyatın... Evrensel bir boyuta taşınıyorsa, yerellikten evrenselliğe bir yolu varsa iyi edebiyat diyebilir miyiz?

Hamlet'e bakalım. Hamlet'in trajedisini okuyoruz, korkularını, mücadelesini okuyoruz ama Shakespeare onu Danimarka sarayından almıştır. Aklımıza Danimarka geliyor mu, gelmiyor. Çünkü evrensel bir boyutu var. O noktaya ulaştığınız zaman, bir köyü doğru anlatırsanız bütün dünyayı yakalarsanız, bütün dünyayı anlatmış olursunuz. Ama yüzeydekini değil, derinliğini anlatmanız lazım.

Büyük İtalyan yönetmenler Taviani Kardeşler'in çok büyük filmleri vardır, Korsika (Corsica) Film Festivali'nde onlarla tanıştım, dedim "Nasıl bu kadar başarılısınız?" "Biz İtalya'yı bile bilmeyiz, sadece kendi köyümüzü ve Toscana'yı biliriz. Buraları anlattığımız zaman bütün dünya beğeniyor" dediler. İşte bu Yaşar Kemal'de olan şey, insan her yerde aynı aslında...

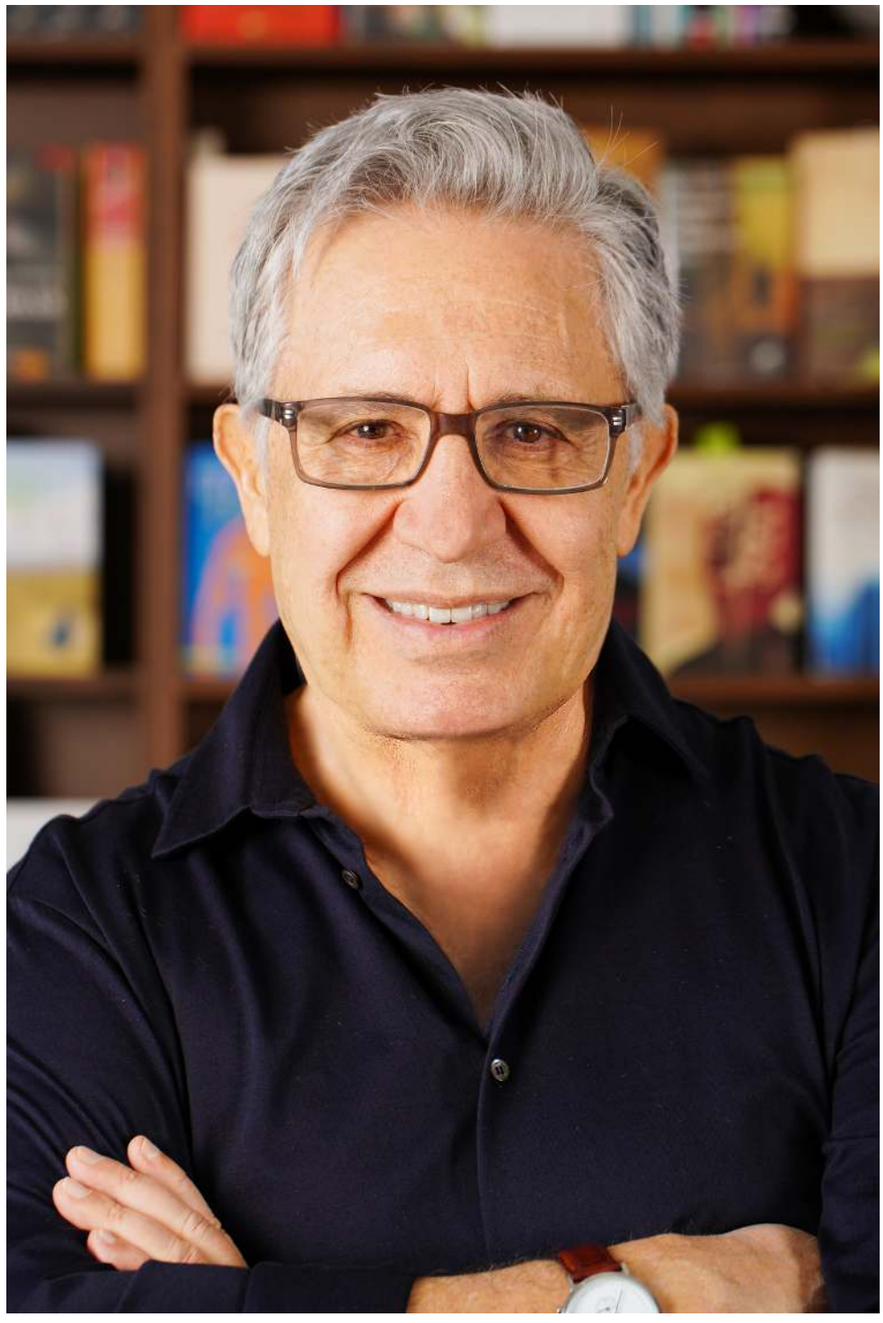
Tabii romanlarınızla bir bilinci de halka ulaştırıyorsunuz. Peki, Türkiye'de bu bilinçle mücadeleye nasıl bakıyorsunuz?

Evet, ama ben de bu bilinci halktan alıyorum. Çünkü bizim halkımız iyi direniyor bunlara. Yıllar önce Bergama mücadelesinin içindeydim Belediye Başkanı Safa Taşkın'la beraber. Orada köylüler muazzam bir direniş sergilediler. Artvin'de şu anda büyük bir mücadele veriliyor, Karadeniz'de veriliyor, Ege'de veriliyor, Kaz Dağları'nda veriliyor... Her yerde bu mücadele veriliyor. Şimdi Kanal İstanbul'a karşı veriliyor. Aslında halkımız duyarlı, halkımızın duyarlı olması çok sevindirici fakat yönetimler duyarsız; daha doğrusu sadece çevre konusunda değil, halkın sesi duyulmuyor ve dinlenilmiyor. Devletle halk karşı karşıya geliyor ve görüyorsunuz, mücadeleler oluyor, içeri alınıyor insanlar ve sadece yaylasını, suyunu, ırmağını korumak isteyen yaşlı kadına jandarma müdahale edebiliyor!

Hükümetler halk adına vekâlet alır halktan ve bir süre yönetir. İyiyse, halkın hoşuna gidiyorsa devam eder. Bizde hiçbir zaman böyle anlaşılmıyor. Bir seçim yapılıp halkın oyunu bir kere aldıktan sonra onu halka karşı kullanmak, halkı ezmek, bastırmak; nasıl olsa yetki bende diyerek baskı uygulanıyor. Bir yandan da devlet büyüktür, devletle başa çıkılmaz, devletine karşı mı geliyorsun vs... Ama devlet dediğin vatandaşa hizmet

etmek için var olan bir organizasyon. Beğenmezsen hizmeti değiştirirsin. 21. yüzyılda demokratik ülkeler böyle olmamak zorunda. O yüzden çevre de böyle; halk aslında direniyor, direnen halka karşı, kaymakamlar, jandarmalar, gazlar kullanılıyor. İnsanlar, çevresini köyünü korumak istiyor, bu kutsal bir şey, saygı duymaları gerekir buna.

Burada göçmen bir Afgan kadını görüyoruz... Huzursuzluk'ta Ezidileri gördük, buradaki göçmen meselesinde de Afganlar var... Türkiye'de Suriyeliler ağırlıkta, neden bir Afgan?
Ezidileri Huzursuzluk romanında anlattım. Bu sefer bir Afgan anlatıyorum çünkü Suriyeliler diğerlerine göre daha avantajlılar, oturma müsaadesi alabiliyorlar, sağlıkla ilgili bazı hakları var. Böyle bir hak tanınıyor, iyi ki de tanınıyor. O yüzden de milyonlarca Suriyeli oldu, belki de demografik yapıyı da değiştirmek istiyorlardır, bu da bir mesele... Ama biz insani açıdan baktığımız için o insanlar açısından iyi oluyor. Ama Afrika'dan gelenlere, Afganlara, Pakistanlılara diğer ülkelere bu tanınmıyor. Dolayısıyla da bu romanda iade edilecek birini anlattım yani bir Afgan'ı.

Evet, Afgan kadın Zilha ve Mesude'nin de dayanışması çok etkileyiciydi romanda...
Benim açımdan da romanın en önemli unsuru kadın dayanışmasıydı. İki kadının konuşmadan anlaşması, bu kadar söyleyelim. Genelde benim romanlarımda kadın karakterler güçlüdür, Mutluluk'taki Meryem gibi, Huzursuzluk'taki Melek Naz ve diğer romanlarımdaki kadın karakterler gibi.

Güçlü kadın karakterlerini seviyorum çünkü Türkiye'de kadın meselesi çok önemli bir sorun. Ve bir numaralı sorun. Neden bir numaralı sorun biliyor musunuz? Osmanlı tarihinde de bu anlaşılmış, mesela II. Mahmut general enistesini Rusya'ya göndermiş, ne oldu da bunlar bu kadar ilerledi, bizi geçti diye... O da gidip incelemelerde bulunmuş. Sonunda yazdığı bir rapor var; "Sultanım, Padişahım, pek çok fark var onları anlatacağım ama en önemlisi kadınlar ve erkekler hayatın içindeler, çalışıyorlar beraber bir medeniyet kuruyorlar. Bizde ise zaten nüfusun yarısını hapsetmişiz." Bunu II. Mahmut anlıyor. Benim Abdülhamit romanında Abdülaziz'in Avrupa seyahatini yazıyorum. Fransa'yı, İngiltere'yi görünce Abdülaziz ve yeğenleri hepsi gördükleri karşısında hayrete düşüyorlar, fark çok açılmış çünkü kapanamayacak kadar açılmış. Onlar da aynı şeyi görüyor ve diyorlar ki evet kadınlar hayatın içinde. O seyahatten döndükten sonra yaptıkları bir toplantı var: İstanbul Şehremeni; Şeyhülislam, Ömer Faiz, Ali Fuat Paşa toplantıda "kadını dışlayan medeniyet olmaz" diyor.

Bunu Osmanlı anladı ve tamir etmeye çalıştı. Kız mektepleri açtı Abdülhamit, ama 21. yüzyıl Türkiye'sinde hâlâ kadını eve sokma mücadelesi var. Osmanlı'nın mücadelesine de uymuyor bu, Osmanlı 250 yıllık bir mücadeleye girmişti, III. Selim odasında öldürüldü bu yüzden. 250 yıldır bu ülkede modernleşme, batılılaşma çabası var. Padişahlar tarafından başlatılmış. Ve Mustafa Kemal hareketi, Osmanlı modernleşmesinin çabalarıdır aslında, devamıdır, bunu görmüyorlar. Bu reformlara karşı gelen, kendi padişahını öldüren ulemadan yanalar.

Edebiyata dönersek, bugünün edebiyatına bakışınız nasıl? Çok yeni yazarlar yetişiyor, onlara bir tavsiyeniz var mı?
Kimseye yol göstermek haddim değil tabii, her romancı, her yazar kendi dilini ve tarzını bulur. Ama ben kendi deneyimlerimden yola çıkarak kendi tarzımı anlatabilirim. Ben insanı soyutlayan edebiyatı fazla sevmiyorum. Post-modern edebiyatta güzel örnekler verildi, yanlış örnekler de verildi. Edebiyat insansızlaştırıldı! İnsanın duygularından, korkularından, aşkından, sevincinden soyutlandı. Kendi içinde bir oyun haline getirildi. Ben edebiyatın tekrar insanileştirilmesine inanıyorum. Bütün dünyada, Amerika'dan başlamak üzere, yeniden

Çünkü iyilik bir seçimdir.

insanileşmesi. 19.yüzyıl Rus edebiyatı çok büyüktür. O edebiyatın sırrına bakarsanız şefkattir. Kahramanına yazdığı, topluma ve insana duyduğu şefkattir. Tolstoy'un, Dostoyevski'nin, Gorki'nin hepsinin hikâyelerinde bu var. Post-modern öncesi Amerika romanlarında da öyledir. Ağustos Işığı'nı okursanız William Faulkner'ın, Joe Christmas denen siyahiye içiniz fena olur. Ama sonradan insan edebiyattan çıkartıldı. Amerika'da post-modern yazar var, kitabında abisiyle yolda itişip kakışırken arabanın altına yuvarlanmış, ölmüş abisi. Bu kadar büyük bir trajediyi yarım sayfa bile yazmamış. Ondan sonra beyzbol kulüplerini anlatıyor. Ben bunu anlamıyorum, kardeşinin ölümünden etkilenmeyen adam niye bana beyzbol anlatıyor. Etkilenmiyorsa, etkilenmeyen bir hasta olduğunu anlatsın. Duygudan bu kadar koparak olmaz. Yunan trajedilerinden beri insanlığın belli halleri var, insanlığın hallerini anlatmadan, içinde kanlı canlı insan yaratmadan roman olmaz. Laf olur işte, yazıp durursun, 500 sayfa.

Bu anlattığınız da psikolojiye giriyor. Edebiyat ve psikoloji... Siz nasıl bir bağ kuruyorsunuz?

Kitaplarımda psikolojinin yansıtılmasından yanayım. Yani şöyle hissetti, böyle oldu vs. gibi değil, psikolojiyi hayat gibi göstermeyi seviyorum. Biz birini gördüğümüz zaman ne diyoruz, ya zavallı neye üzüldü, niye böyle kötü... Yorum yapıyoruz ya, roman kahramanına da yorum yapmalıyız. Onun davranışlarından psikolojiyi çıkartmamız gerekiyor. Yoksa psikolojiyi uzun uzun anlatmanın manası yok. Eğer bu şekilde yazmaya çalışırsanız, yorum yaptırarak daha dikkatli cümleler kuruyorsunuz, boş laf yazmamak gibi bir yükümlülük getiriyor. Toplum denizinin içinde balık gibiyiz, bizim politik düşüncemizden tavrımızdan bile önemlidir topluma doğru bakmak. Belki yanlış bir düşünce politik olarak ama romanı doğru yazıyorsak, topluma doğru bakıyorsak mutlaka doğru bir şey çıkıyordur ortaya. Mesela Balzac kralcıydı Cumhuriyet döneminde, gericiliği savunan birisiydi politik olarak ama o dönemin Fransa'sını tarihçilerin, ekonomistlerin eserlerinden değil Balzac'ın romanlarından anlarsınız. Çünkü topluma bakmayı bilmiş. Bulgakov da öyledir. Sovyetleri okuduğunuzda başka bir şeydir. Victor Hugo'suna bak, Márquez'e bak... Çağımızın en büyük yazarlarından olan Márquez, ABD'nin meşhur muz tekeli United Fruit Company'nin (Birleşik Meyve Şirketi) katliamını da yazmıştır romanında, soyutlamamıştır insanı. O yüzden de roman tekrar insanileşmek zorunda, bizim büyük geleneğimiz gibi. Homeros'tan bu yana gelen gelenek, Don Kişot ve büyük yazarlarla zirveye ulaşan bu roman geleneği tekrar insanileşmek ve ana çizgeye dönmek zorunda.

Pek çok söyleşinizde, katıldığınız panellerde ve roman kahramanlarınızda okuru iyilik ve kötülük üzerinde düşündürtüyorsunuz...

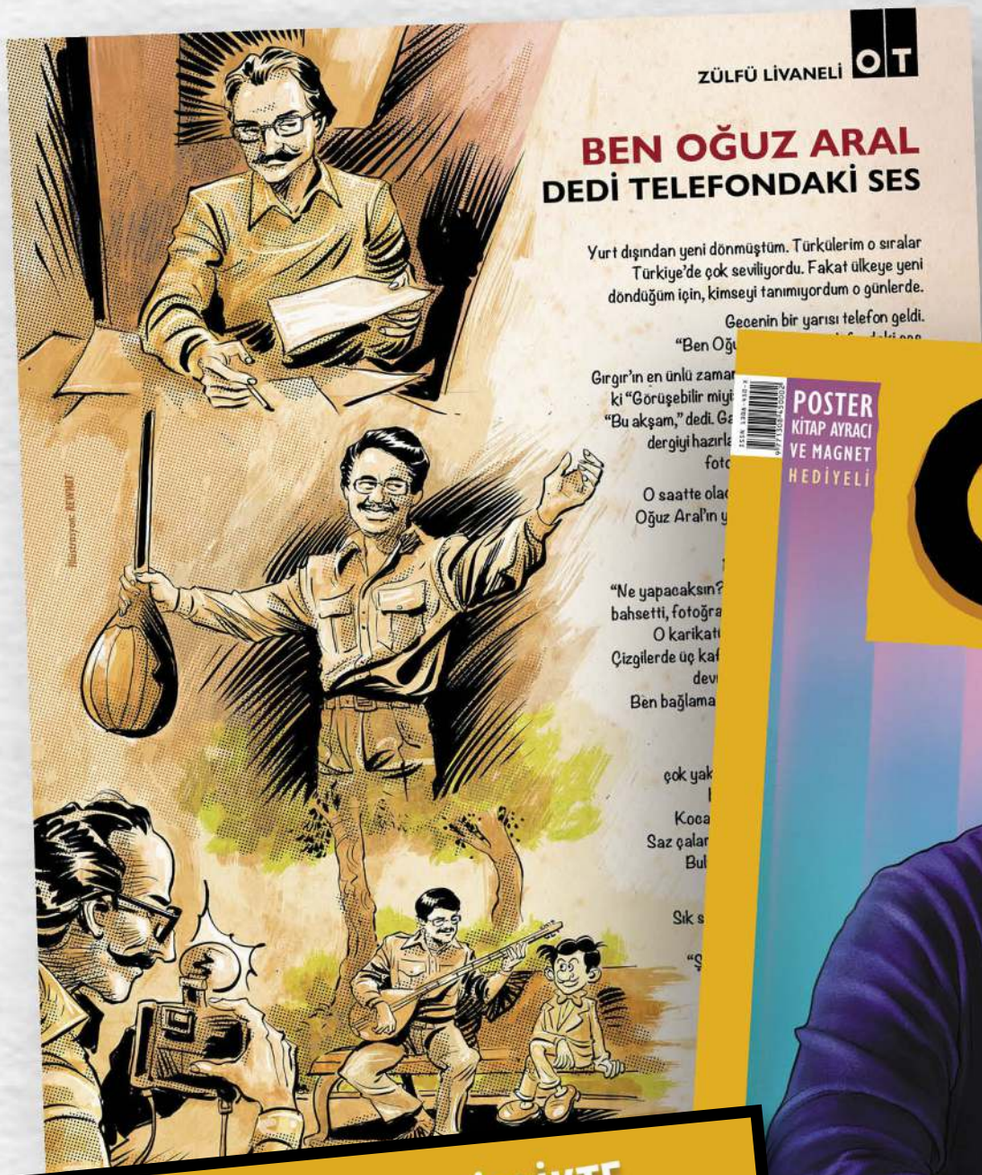
İyilik ve kötülük çok önemli kavramlar, yalınkat, iyilik iyidir,

kötülük kötüdür değil, Nietzsche'nin "İyinin ve Kötünün Ötesinde" adlı kitabında da önemli boyutları var bu kavramların. Spinoza konuyu çok iyi anlatıyor; iyi nedir, ahlak nedir, iyilik nasıl seçilir? Çünkü iyilik bir seçimdir. Fakat halk olarak baktığınız zaman şu halk iyi, şu halk kötü diyemezsiniz. Halklar statik değil dinamiktir. Halklar değişiyor, dönüşüyor. Bugün 2. Dünya Savaşı sırasındaki Naziler Alman halkı değil, bugün başka bir halk yaşıyor orada. Çünkü yönetici Hitler değil, Merkel... Halka başka türlü izlenimler veriliyor, bilgiler veriliyor. Halkı alıp bir yere sürü gibi süren doktrinler yok. O zaman halk da bir ferahlıyor, kendi içindeki iyiliği de hissedebiliyor. Dayanışmayı da hissedebiliyor. Ama ülkelerin bazı dönemleri oluyor ki kötülük öne çıkıyor. Çünkü bir kötü yönetim insanları buna yöneltiyor. Korkutuyor, nefret tohumları ekiyor. Biz bunu çok gördük, İspanya iç savaşında, nefret tohumları ektiler, Almanya'da gördük, diğer ülkelerde de gördük, Yunan iç savaşında gördük. Şimdi bizim ülkemizde bir armoni vardı, 20. yüzyıla kadar özellikle. Bugün daha da kötü durumdayız, çünkü halkta doktrine etme boyutu öne çıktı. Bu halk doğruyu tekrar bulur ama şu anda kutuplaşmış toplum, en az üç kutba bölünmüş olan daha sonra da alt kutuplara bölünmüş olan toplumu birbirinden nefret ettirilir hale getirdiler. Bu doğal bir şey değil.

Sürgünlük yıllarınızdan bugüne, müzik hayatınıza çok güzel sözler, besteler sığdırdınız ve tüm toplumun duygularına inmeyi başardınız; Leylim Ley'den Güneş Topla Benim İçin'e, Karlı Kayın Ormanı'ndan Yiğidim Aslanım'a ve İstanbul'u Dinliyorum'a...
O duygulardan bugüne bakarak neler söylemek istersiniz?

Dediğiniz gibi bu eserler halkın derinliklerine ulaştı. Uzun yıllar sürmesinin etkisi, döneminde yapılmış parçalar ve bununla kuşaklar yetişti. Bir de şunu söyleyebilirim, her toprağın, her ülkenin bir ses sistemi vardır, o ses sistemi ve ritim duygusu değişiktir. Latin Amerika'da, bizde, Asya'da değişiklik gösterir. Müzik evrensel değil bence, müzik yerel motiflere dayanan bir yaratıcılık türüdür. Benim de müziğimin temelinde yeni beste olmasına rağmen Anadolu'nun bin yıllık ses sistemi vardır. Dolayısıyla köksüz, sıfırdan başlayan bir şey değil, bu geleneğin içinde kalarak yeni yaratılar yapmak... Belki bunun etkisi de olmuştur söylediklerinizde.

OT

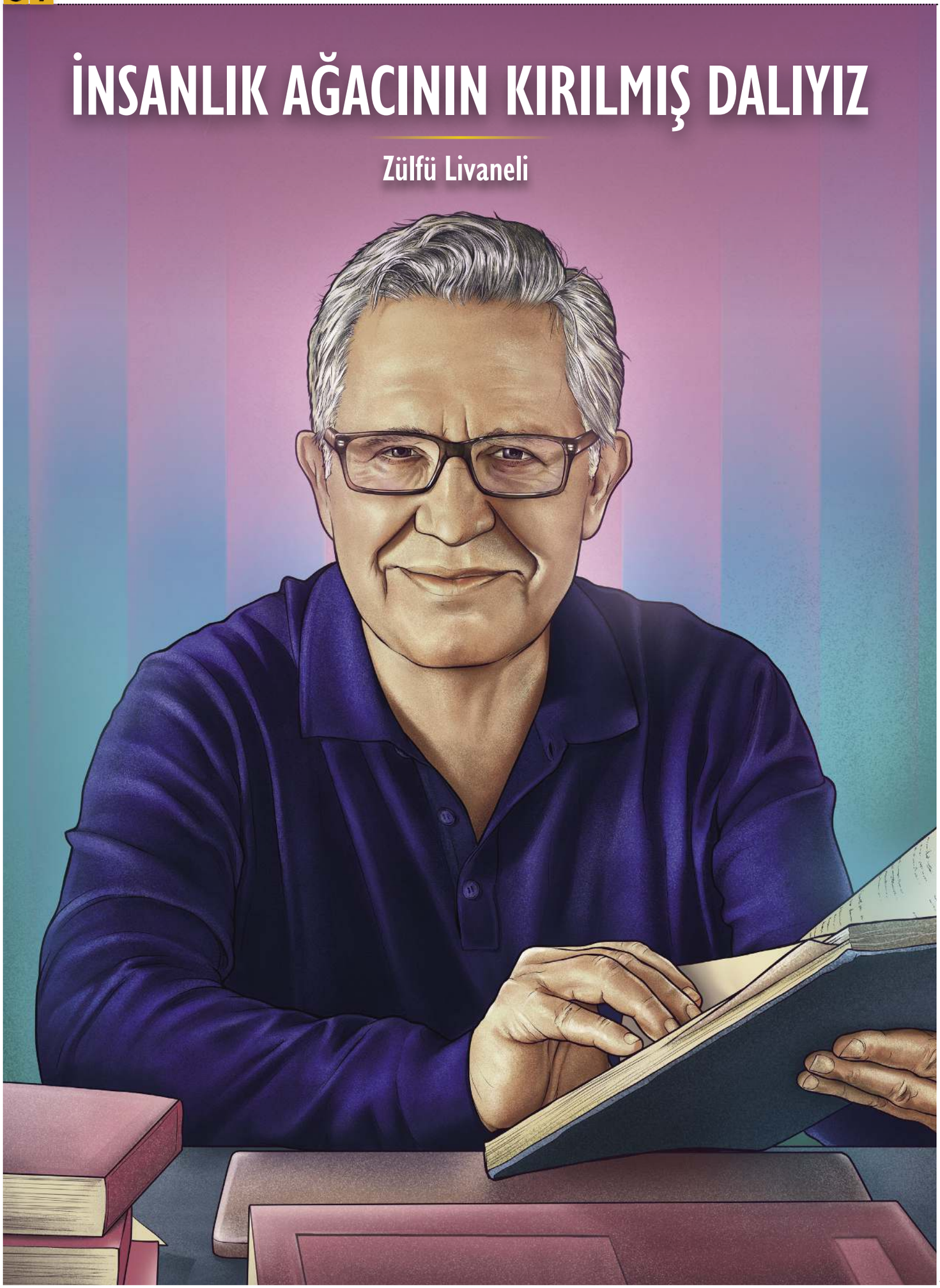
HAZİRAN

2 poster, 2 ayraç ve 1 magnet hediyeli!

otdergi.com'da

İNSANLIK AĞACININ KIRILMIŞ DALIYIZ

Zülfü Livaneli

İllüstrasyon: Berkay Dağlar

NÂZIM HİKMET'İN BENDEKİ YERİ

Şiir benim hayatımın ayrılmaz bir parçası oldu, zaten müziğim salt müzik değil, edebiyatla müzik arasında bir yerde durdu hep. Etkilendiğim şairlerden besteler yaptım başta Nâzım Hikmet geliyor tabii... Ahmet Arif, Cemal Süreya, Ülkü Tamer, Melih Cevdet Anday, Orhan Veli... Onların şiirlerini besteledim, sonra kendi şiirlerimi besteledim. Yabancı şairlerden Louis Aragon, Federico Garcia Lorca, Bertolt Brecht gibi şairleri de besteledim ve sonuçta şiirle müzik birlikteliği gibi bir tarz oldu. Bunların içinde Nâzım'ın yeri elbette çok ayrı, çünkü Nâzım hep dediğim gibi bizim deniz fenerimiz. Dostoyevski nasıl ki "Hepimiz Gogol'un paltosundan çıktık" dediyse biz genç olan Türkiye'nin yaratıcıları da Nâzım'ın, o rüzgâra karşı yürüyen adamın kaşkolünden çıktık. Tabii ki onun yeri tartışılmaz, apayrı; şiirimizin şah damarı diyorum ben ona... Nâzım'ın istediği insanlık hep belliydi. Bütün hümanist yaratıcı beyinlerin istediği bir şey, yani barış içinde, insanların karşılıklı anlayış içinde, gelirin hakça bölüşüldüğü, adaletin hâkim olduğu barışçıl dünya özlemi. Özellikle birtakım insanların, sanatla uğraşan insanların ortak noktası... Nâzım da bunun bayraklarından birisi...

Fotoğraflar: GÜRCAN ÖZTÜRK

İllüstrasyon: Hüseyin Sönmezay

saat dört, yoksun
saat beş, yok
altı, yedi, ertesi gün
daha ertesi
ve belki kim bilir...

İllüstrasyon: Hüseyin Sönmezay

kitap okurum
içinde sen varsın
şarkı dinlerim
içinde sen
oturdum ekmeğimi yerim
karşımda sen otursun
çalışırım
karşımda sen...

İllüstrasyon: Hüseyin Sönmezay

en güzel deniz
henüz gidilmemiş olandır
en güzel çocuk
henüz büyümedi
en güzel günlerimiz
henüz yaşamadıklarımız
ve sana söylemek istediğim
en güzel söz
henüz söylememiş olduğum sözdür...

(Şiir: NÂZIM HİKMET
Şarkı: ZÜLFÜ LİVANELİ)

ZÜLFÜ LİVANELİ

BEN OĞUZ ARAL
DEDİ TELEFONDAKİ SES

Yurt dışından yeni dönmüştüm. Türkülerim o sıralar Türkiye'de çok seviliyordu. Fakat ülkeye yeni döndüğüm için, kimseyi tanımıyordum o günlerde.

Gecenin bir yarısı telefon geldi.
"Ben Oğuz Aral," dedi telefondaki ses.

Gırgır'ın en ünlü zamanlarıydı. Henüz tanışmıyorduk ki "Görüşebilir miyiz?" dedi. "Ne zaman?" dedim, "Bu akşam," dedi. Gazetede olduğunu, gece boyunca dergiyi hazırlayacağını söyledi. Ve "Gelirseniz fotoğraflarınızı da çekeceğim," dedi.

O saatte olacak iş değildi ama kalktım gittim Oğuz Aral'ın yanına. Cağaloğlu'nda, gazetede buluştuk. Tanıştık, konuştuk.

Fotoğraflarımı çekmeye başladı, "Ne yapacaksın?" dedim. Bir karikatür dizisinden bahsetti, fotoğrafları orada kullanacağını söyledi. O karikatür dizisinin adı 'Utanmaz Adam'dı. Çizgilerde üç kafadar, türküler söyleyip dolaşıyor, devrimci müzik üzerine konuşuyorduk. Ben bağlama çalıp 'Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz' söylüyordum.

O çizgiler yayımlandıktan sonra çok yakın ahbap olduk. Devamlı görüşüyor, birbirimizin evlerine gidip geliyorduk. Kocaman bir meydan sazı vardı Oğuz'un. Saz çalarken rakısı ve sigarası eksik olmazdı. Buluştuğumuzda sazını duvardan indirir, birlikte çalıp söylerdik.

Sık sık buluşup müzik yapar hale gelmiştik. Bir gün cebinden bir liste çıkarıp "Şu türküleri senin için seçtim, bir albüm yapalım sana," dedi.

O sıralar daha çok sol içerikli parçalar seslendiriyordum. Oğuz'un önerdiği türküler ise, popüler olmayan ama çok değerli türkülerdi.

Oğuz yaşarken o albümü bir türlü yapamadım, halen daha içimde ukdedir.

İllüstrasyon: REWHAT

Kaçırdığınız sayılar ve OTdergi ürünleri

trendyol'da

trendyol.com

trendyol express

Hazırlayan: Osman Palabıyık

Hüzün de uzvudur kendini arayanın.
Kestikçe gürleşecek tüm kötü rüyalarım.

PERDENİN ARDINDAKİLER

-Bu gecenin korkunç karanlığı içinde /
Kim diyebilir hangi nitelik bizi / kavuşturacak gün doğumuna?
(Nima Yusiç)
Tanrı, insan olmakla cezalandırmış bizi
Çalsak da tüm ateşleri, ışık almayacak kalplerimiz.

-Yoksulun sırtından doyan doyana, /
bunu gören yürek nasıl dayana? (Mahzuni Şerif)
Acı dolu bu topraklarda yeşermenin yükünden, orman olma arzusunu yavaş yavaş kaybettik. Yapraklarımız ıslandı gözlerimizin neminden, koparılma uğruna savaşmaya devam ettik.

-Acı çekecek yerlerimi yok etmeden / Acıyla baş etmeyi öğrendim. /
Yoksa bu kadar konuşabilir miydim? (Murathan Mungan)
Hüzün de uzvudur kendini arayanın.
Kestikçe gürleşecek tüm kötü rüyalarım.
Bir hüsran ki yapışmış, yer etmiş ses telime.
Haykırsam da kurtulamam, "ben" olmuş günahlarım.

-Bu yıldızları böyle her gece niçin yakarlar? (Vladimir Mayakovski)
Haşin bir öfkeyle parlayan güneşin işi bu.
Sanki gün ışığı değil de kor ateşi
Aydınlatırken yakanların işi bu
Umut değil yangın yeri, yıldızlar onun teri
Gecenin masum fenerleri.

-Ne çok taşındık! Nasıl dolaştırdık bunca umudu, terkedilişi,
kaybetme ve kaybolma duygusunu? (Enis Batur)
Sen o karanfile eğilimlisin, alıp sana veriyorum işte
Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel
O başkası yok mu bir yanındakine veriyor
Derken karanfil elden ele
Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle.
(Edip Cansever)

“Diyarbakır’ın ilk trompetçisi” SEDAT SEZİK, müzik serüvenine Silvan’ın dar sokaklarında teneke çalarak başladı; bugünse onlarca trompetçi yetiştiriyor.

DİYARBAKIR’DA TROMPETÇİ OLMAK

“Diyarbakır’ın ilk trompetçisi” Sedat Sezik, 1992’de, Diyarbakır’ın Silvan ilçesinde doğdu. Silvan’ın dar sokaklarında teneke çalarak müzik hayatına başladı. Sokaklardan topladığı teneke kutularıyla ilk orkestrasını kurdu. Bugünse kurucusu olduğu 60 erkek, 40 kadın sanatçının yer aldığı Big Bando topluluğunun şefliğini üstleniyor...

Onu, “Diyarbakır’ın ilk trompetçisi” unvanını almaya götüren yolculuğunun ilk durağı, 1998’de kurulan Diyarbakır Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi. 1998 yılında Milliyet Gazetesi’nin girişimiyle başlatılan; Sezen Aksu, Nilüfer, Candan Erçetin, MFÖ, Erkin Koray, Aşkın Nur Yengi, Mirkelam gibi isimlerin konserlerle destek verdiği “Haydi Güneydoğu’ya” kampanyası sonucunda yaptırılan Diyarbakır Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi’nde Sezen Aksu’nun hibe ettiği enstrümanlarla müzik yapmaya başlıyor Sezik. Okuldan 250 kişi içinde üçüncü olarak mezun oluyor. Ardından birçok dönemdaşı gibi üniversiteye uzanıyor yolu. Marmara Üniversitesi'ni 600 kişi arasında 16. olarak bitiriyor. Ardından diğer birçok arkadaşı gibi bir meslek sahibi olarak Diyarbakır’a dönüyor.

Mezun olduktan sonra birçoğu Diyarbakır il, ilçe ve köylerinde öğretmen olan isimler, Güneydoğu'nun en büyük özel orkestrasını kurdular. Big Bando ismini verdikleri orkestra 100 kişiden oluşuyor. Zor şartlarda mücadele vererek, bölgede hiç bulunmayan trompet, viyolonsel, çello, yan flüt, viyola, fagot, korno, harp, marimba, akordeon gibi enstrümanlar çalıyorlar. Onların tabiriyle “50 derecelik sıcaklıkta yetişmesi çok zor, hatta neredeyse imkânsız olan bir meyvenin yetişmesi” gibi...

Güneydoğu'nun ilk özel orkestrası özelliğini taşıyan Big Bando'nun kurucularından Sedat Sezik, kendi imkanlarıyla kurduğu orkestrayla önce köylerde, daha sonra ilçelerde ve ardından da Diyarbakır merkezde konserler vermeye başlıyor. Pandemi sürecinde işsiz kalan müzisyenleri de orkestraya dâhil eden Sezik, şimdi 100 kişiden oluşan 12 farklı grup ile orkestrayı yönetiyor. Orkestranın ve Sezik’in hikâyesini kendi ağzından dinleyelim:

YAĞ TENEKELERİ İLE MÜZİK YAPMAYA ÇALIŞIYORDUM

Silvan’da çocukken evde ya da sokakta bulduğum yağ tenekelerini, yağından arındırdıktan sonra müzik aleti gibi kullanarak ritim tutturmaya çalışırdım. Müzikle tanışmam böyle oldu. Daha sonra, buna arkadaşlarım da dâhil oldu. İlk orkestramızı daha çocukken, dört arkadaş birlikte kurduk yağ tenekeleriyle. Gerçi alkışlayan yoktu... Büyüklerimiz ve komşular bize karşıydılar. Tenekelerle müzik yaparken

gelen tepkileri görünce tenekelerimizi kapıp kaçardık. Gider başka sokakta müziğimizi icra ederdik. Orada da aynı tepkiyi görünce başka yere kaçardık. Onlar kovalar, biz kaçardık...

İŞE MÜZİSYENLERİN ENSTRÜMANLARINI TAŞIYARAK BAŞLADIM

Çocukken ilk gerçek müzik aletim bir flüttü. Flütten de rahatsız olanlar vardı ama hiçbir zaman müzikten vazgeçmedim. Arkadaşlarımı da yanıma alarak mahalle düğünlerine katılmaya başladım. Silvan'da çok ünlü mahalli müzisyenler vardı. Biz de sürekli onların yanında durur; bize iş vermelerini isterdik. Önce müzik aletlerini taşımaya başladık. Ben ilk olarak saz taşımıştım. Sonra darbuka, daha sonra davul... En büyük mutluluktu bu benim için. Mahalle aralarında toprak zemine müzik aletleri, enstrümanlar kurulur, hoparlörler takılır ve saz ile darbukaya ilk dokunuşta müziğin ilk tınısı duyulurdu. En büyük mutluluk buydu bizim için. Ve ardından düğün müziği başlar, halaya durulurdu. 'Ki zava ki zava' (kim damat kim damat) anonsu başlarken tüylerim diken diken olurdu. Bizler de bir anlamda müzisyenlerin yardımcısı gibiydik. Halay sırasında paralar saçılmaya başlayınca onları toplar, müzisyenlerin gösterdiği torbaya atardık onları.

Hedefim 100 kişilik grupla Silvan Hasuni mağaralarında konser vermek. Teneke çalarak rahatsızlık verdiğim ilçede müzik yapmak istiyorum.

İLK BANDOYU RESMÎ TÖRENLERDE GÖRDÜM

Silvan'da ilk bando ekibini 23 Nisan törenlerinde gördüm ve büyülendim. İlköğretimden sonra Diyarbakır'da Güzel Sanatlar Lisesi sınavını kazandım. Ailem tenekelere olan ilgimin peşinden gelerek Diyarbakır'a yerleşti. Okula başladığımda çok heyecanlıydım. Bu okulun, Milliyet gazetesi, Sezen Aksu ve birçok sanatçının destek verdiği okul olduğunu öğrendim. Ardından birçok müzik aletiyle tanıştım. Sezen Aksu'nun hibe ettiği üflemeli enstrümanlar vardı. Trompeti ilk olarak orda tanıdım. Çalan kimse yoktu. Ne bileyim, kimsenin çalamadığı ve tenekeden olan müzik aleti ilgimi çekti. Hep üfledim durdum. Sonra ara ara sesler çıkmaya başladı. Sesini duyduğum an sazın ilk sesini duymak gibi heyecan verdi. Etrafımda çalabilen kimse yoktu, süs aleti gibi duruyordu. Hibe eden kişi Sezen Aksu'ydu ve ben 'onun için bu enstrümanı çalmam gerekir' diye düşündüm. Kendi çabamla başladım, sonra yanımda birkaç kişi daha olmalı diye düşündüm ve ilk orkestra hayalim de böyle başladı.

"SİLVAN'DA SEZEN AKSU İLE KONSER VERMEK İSTİYORUM"

Liseyi bitirdikten sonra Marmara Üniversitesi'ni kazandım ve müzik eğitimimi orada sürdürdüm. Üniversiteyi çok zor şartlarda bitirdim. Mezun olduktan sonra memleketim Silvan'a müzik öğretmeni olarak atandım. Diyarbakır'a gelir gelmez bizim bölümden arkadaşlarla bir araya geldik. Bölüm dışında dans bölümünde olan arkadaşları da buldum. Toparlanıp 12 farklı alanda 100 kişilik devasa bir orkestra kurduk. Bir buçuk yıldır bölgede müzik yapıyoruz. Pandemide özellikle yasaklı günlerde il, ilçe ve köyleri gezerek otobüs üstünde dans edip hem eğlendik hem eğlendirdik. Şu an hedefim bu 100 kişilik grupla Silvan Hasuni mağaralarında konser vermek. Teneke çalarak rahatsızlık verdiğim ilçede müzik yapmak istiyorum. Sezen Aksu'yu da davet etmek; hatta Sezen Aksu'nun önderliğinde konserler vermek istiyorum. En büyük hayalimse Silvan'da Sezen Aksu adına bir okul açmak...

OTdergi HAZİRAN

kitabevleri, marketler ve bayilerin yanı sıra

‘online sipariş’ noktalarında!

otdergi.com

Yemeksepeti banabi

getir

trendyol.com

istegelsin

hepsi burada

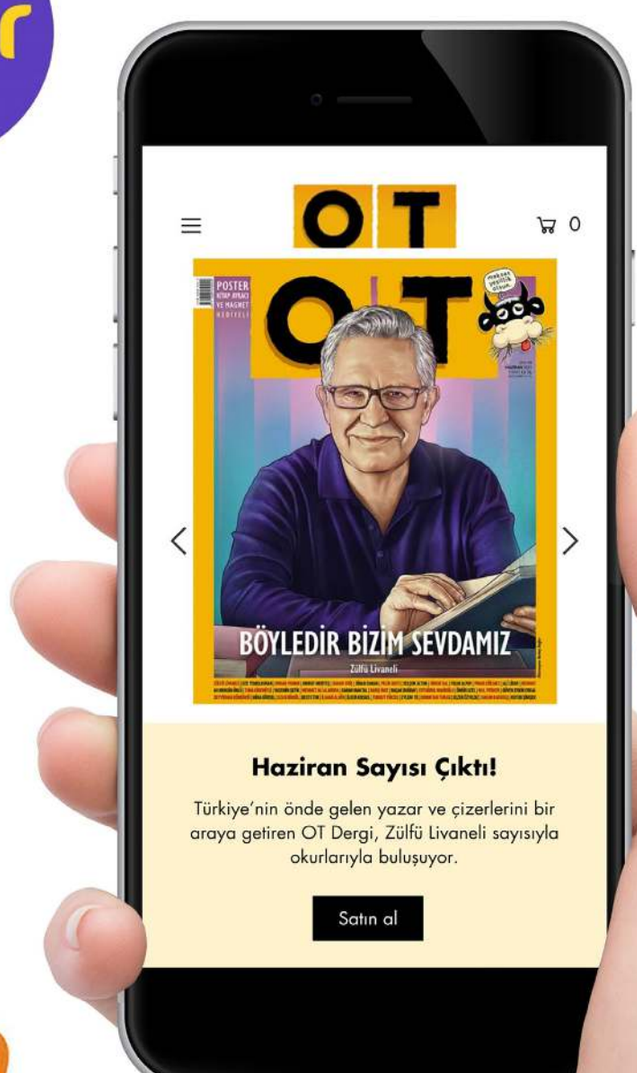
D&R MUSIC BOOK STORE

CarrefourSA .com

MİGROS sanal market

Dergiyurdu.com

dergikapinda.com

AHMET ALİ ARSLAN

Bu köşede her ay bestelenmek üzere günümüzün şairlerinden derlediğimiz bir şarkı sözü paylaşacağız. Şarkının müziği sizlere emanet...

#ASKIDABESTE

Selam OT okuru! Bu ay nam-ı diğerini iyi bildiğin Ah Muhsin Ünlü'nün HATIRLAT DA HAZİRANIN SONLARINDA ÇOCUKLUĞUMU YAKALIM şiiri şarkılaşmak üzere besteni bekliyor. #askıdabeste ile Instagram'da paylaş dinleyelim. En özgün, akılda kalan bestenin sahibine Kıvılcım Müzik'ten Hohnica Educator 10 Mızıka hediye. Nisan ayının #askıdabeste kazananı, Yasin Öztürk'ün bağlamada kâh bir ortaçağ lavta eseri havasıyla, kâh nakaratındaki leziz Türk Sanat Müziği kırılmasıyla ince ince bezediği şarkısı oldu. Lale Müldür'ün Seni Bırakıyorum şiirine yaptığı şarkıyla Kıvılcım Müzik'ten Kadence – Maun Soprano Ukulele ödülünü de böylece kazanmış oldu. İlk üçte Yasin'le birlikte basit bir armonik döngüde yumuşacık sesi ve etkileyici ezgileriyle fark yaratan Esra Aydın ve şarkısındaki tatlı, ılık Ege rüzgarıyla Cevher Sarıgül var. Mayıs ayının #askıdabeste si için Birhan Keskin'in fakir kene kitabından Always on the move (Bir tır'ın alın yazısı) şiirine bestelediğiniz şarkıların kazananı için sosyal medyada takipte kalın. Kucak dolusu sevgiler.

Ahmet Ali Arslan

HATIRLAT DA HAZİRANIN SONLARINDA ÇOCUKLUĞUMU YAKALIM

Sen beni öpersen belki de ben Fransız olurum
Şehre inerim bir sinema yağmura çalar

Sen beni öpersen belki de aşkımız pratik karşılık bulur
Ne ikna edici bir intihar biçimidir şimdi göz göze gelmek

Sen beni öpersen belki de ben gangsterleşirim
Belki de şair olurum ve seni de aldırırım yanıma

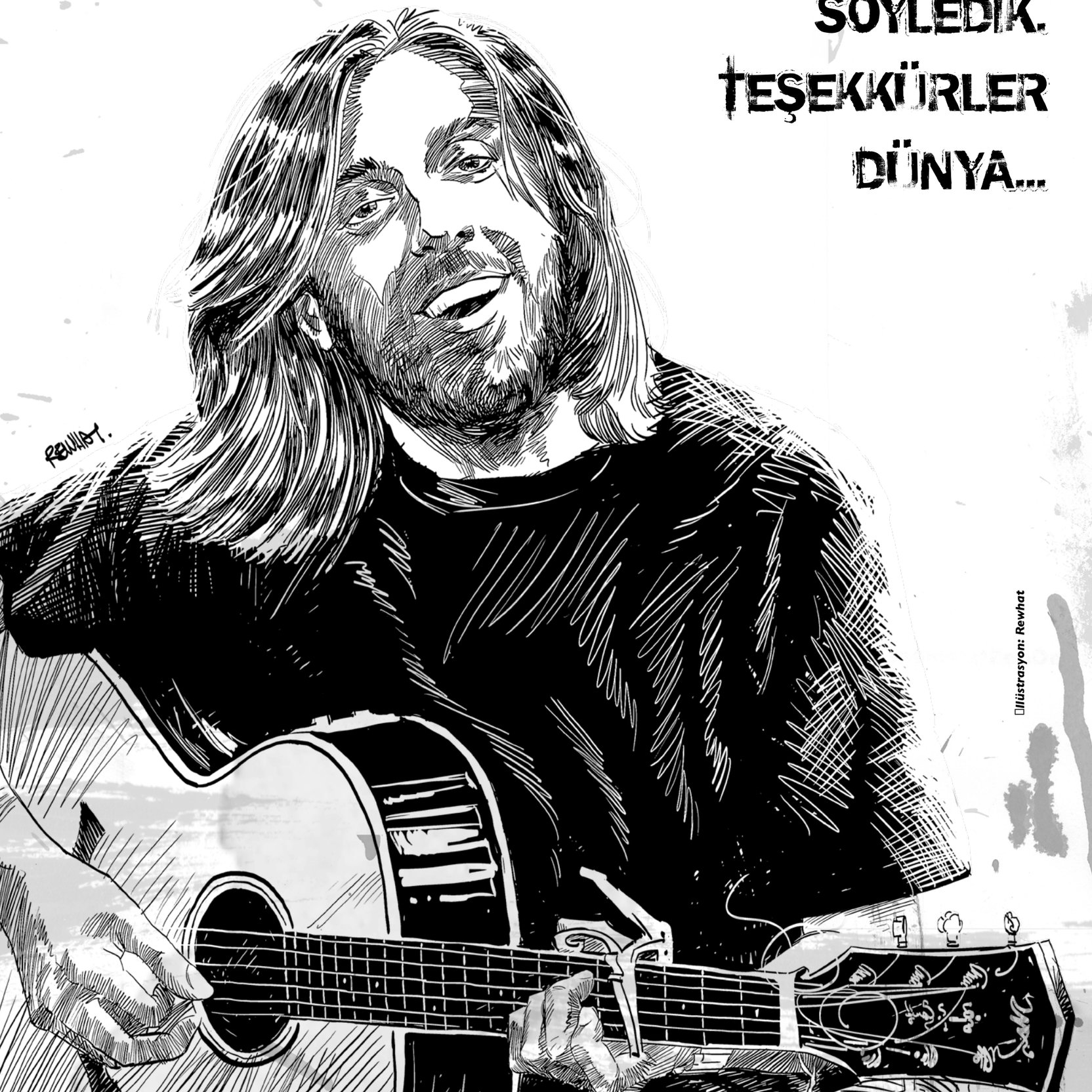
Bilesin; göğsümde hangi yöne açmış tek gülsün
Yani ya bu eller öpülür, ya sen öldürülürsün.
Bilesin; göğsümde hangi yöne açmış tek gülsün
Yani ya bu eller öpülür, ya sen öldürülürsün.

Ah Muhsin Ünlü
(şiir şarkılaştırılmak üzere düzenlenmiştir)

OT KÂZIM KOYUNCU

HER ŞEYE RAĞMEN BU YERYÜZÜNDE ŞARKILAR SÖYLEDİK. TEŞEKKÜRLER DÜNYA...

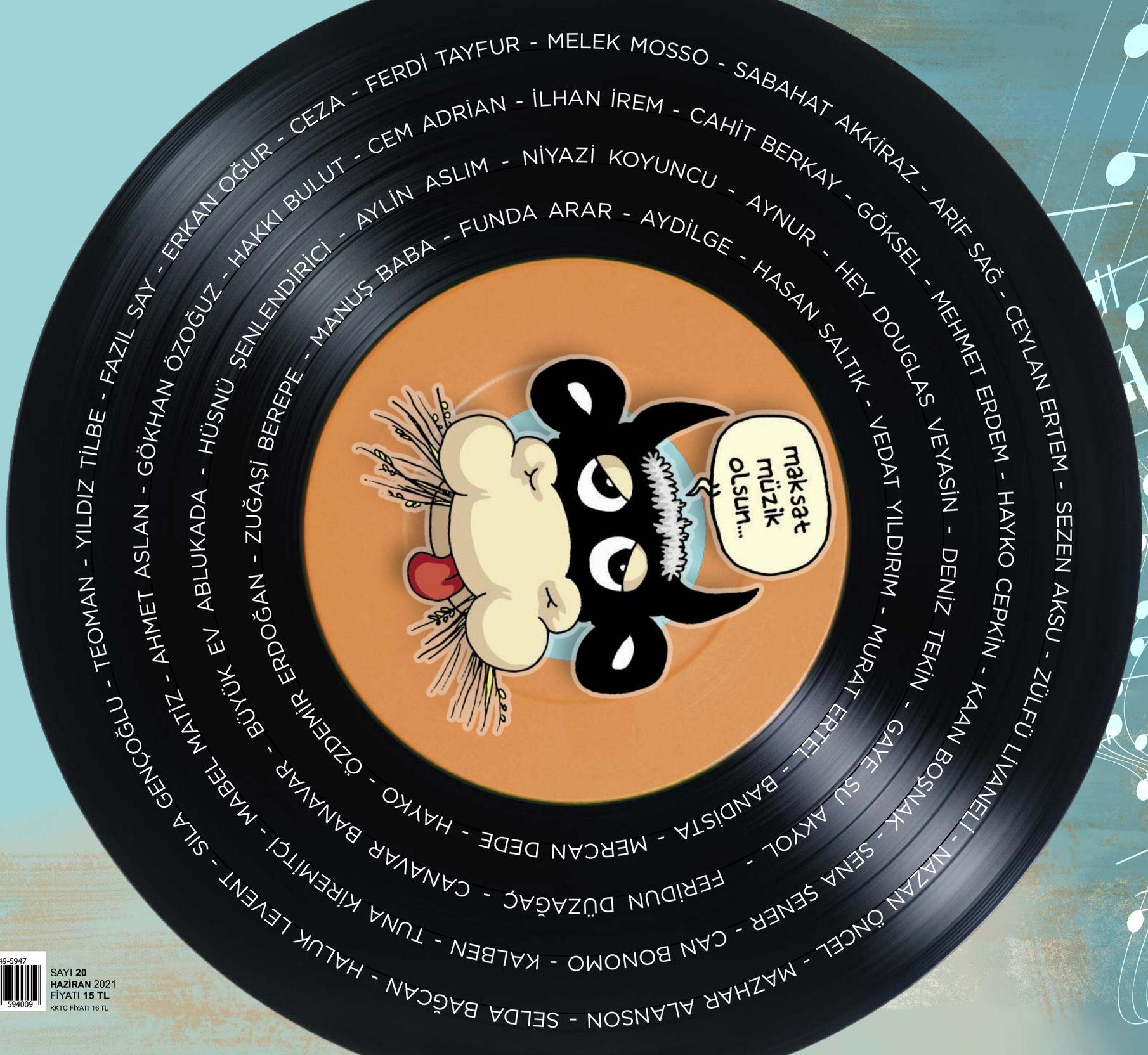
İllüstrasyon: Rewhat

OT Çizgi Roman

OT ÖZEL HAZİRAN 2021 - Kültür Sanat, Çizgi Öykü ve Mizah Dergisi **İmtiyaz Sahibi ve Yayıncı:** MEDU YAYINCILIK TİC. LTD. ŞTİ.
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Hakan Unudulmaz **Satış ve Pazarlama Direktörü:** Hakan Unudulmaz **Reklam:** otdergisireklam@gmail.com **www.otdergi.com**

Adres: Teşvikiye Mah. Akkavak Sok. Karahan Apt. No: 17 Kat: 2 D: 7 Şişli / İSTANBUL Tel: (0212) 274 33 54 **Baskı:** İleri Basım Mat. Amb. Reklam Tanıtım Yay. ve Teknik Hiz. Tic. A.Ş. Bahçelievler Mah. F. Çakmak 2. Cad. Güzelşehir Sit. 22. Villa No: 1 Anp/22 Büyükçekmece / İSTANBUL - Tel: (0212) 454 32 55 **Genel Dağıtım:** Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş. - **ISSN:** 2149-5947

OT'ta yayımlanan tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazılı, basılı ve görsel yayın organında ve sanal ortamda kullanılamaz.

ISSN 2149-5947

SAYI **20**
HAZİRAN 2021
FİYATI **15 TL**
KKTC FİYATI 16 TL